

ROZHODNUTIE

Číslo: 0001/2023/E-MR
Číslo spisu: 6250-2023-BA

Bratislava 10. 11. 2023

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, odbor regulácie plynárenstva a obchodu s elektrinou a plynom, ako orgán príslušný na konanie podľa § 9 ods. 1 písm. b) tretieho bodu a § 9 ods. 1 písm. c) prvého bodu v spojení s § 16 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov vo veci konania o mimoriadnej regulácii

r o z h o d o l

podľa § 16 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov z vlastného podnetu tak, že regulovanému subjektu ZSE Energia, a. s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 677 281 **u k l a d á** tieto povinnosti:

- I. v období od 01. 12. 2023 do 30. 11. 2024 zverejňovať na svojom webovom sídle cenníky so zmluvnými cenami za dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov vždy k 1. dňu kalendárneho mesiaca, a to minimálne pre nasledovné skupiny koncových odberateľov elektriny a plynu
 1. odberatelia elektriny a plynu v domácnosti,
 2. zraniteľní odberatelia elektriny podľa § 2 písm. k) tretieho, piateho a ôsmeho bodu zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov,
 3. zraniteľní odberatelia plynu podľa § 2 písm. k) štvrtého, šiesteho a siedmeho bodu zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov,
 4. koncoví odberatelia elektriny so spotrebou elektriny do 100 MWh za rok, ktorí uzatvoria zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dodávkou elektriny za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca alebo ich zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny s dodávkou elektriny za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví sú prolongované podľa zmluvných podmienok od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca,
 5. koncoví odberatelia plynu so spotrebou plynu do 641,4 MWh za rok, ktorí uzatvoria zmluvu o dodávke plynu alebo zmluvu o združenej dodávke plynu s dodávkou plynu za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca alebo ich zmluvy o dodávke plynu alebo zmluvy o združenej dodávke plynu s dodávkou plynu za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu

sieťových odvetví sú prolongované podľa zmluvných podmienok od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca,

6. koncoví odberatelia elektriny so spotrebou elektriny nad 100 MWh za rok, ktorí uzatvoria zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dodávkou elektriny za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca alebo ich zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny s dodávkou elektriny za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví sú prolongované podľa zmluvných podmienok od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca,
 7. koncoví odberatelia plynu so spotrebou plynu nad 641,4 MWh za rok, ktorí uzatvoria zmluvu o dodávke plynu alebo zmluvu o združenej dodávke plynu s dodávkou plynu za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca alebo ich zmluvy o dodávke plynu alebo zmluvy o združenej dodávke plynu s dodávkou plynu za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví sú prolongované podľa zmluvných podmienok od 1. dňa príslušného kalendárneho mesiaca;
- II. v období od 01. 12. 2023 do 30. 11. 2024 informovať Úrad pre reguláciu sieťových odvetví o mieste zverejnenia cenníkov za dodávku elektriny a plynu pre jednotlivé skupiny koncových odberateľov v členení podľa článku I bodov 4 až 7 výroku tohto rozhodnutia vždy k 1. dňu kalendárneho mesiaca, ak tieto informácie nezasiela Úradu pre reguláciu sieťových odvetví podľa § 34 ods. 2 písm. f) a § 69 ods. 2 písm. g) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- III. predložiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví za každý ucelený kalendárny mesiac v období od 01. 12. 2023 do 31. 03. 2024 v lehote do 45 kalendárnych dní po skončení príslušného kalendárneho mesiaca údaje o výške ekonomicky oprávnených nákladov súvisiacich s obstaraním elektriny pre zabezpečenie dodávok elektriny pre koncových odberateľov elektriny a o výške celkových príjmov za dodávku elektriny pre koncových odberateľov elektriny, ako aj údaje o počte koncových odberateľov elektriny a k nim priraditeľných objemoch dodávky elektriny, v členení podľa nasledovných skupín koncových odberateľov elektriny s uzatvorenou zmluvou na dodávku elektriny alebo združenou zmluvou na dodávku elektriny za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „neregulovaní odberatelia elektriny“)
1. neregulovaní odberatelia elektriny so spotrebou elektriny do 100 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke elektriny alebo zmluvou o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny,
 2. neregulovaní odberatelia elektriny so spotrebou elektriny do 100 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke elektriny alebo zmluvou o združenej dodávke elektriny s inou ako dynamickou cenou elektriny,
 3. neregulovaní odberatelia elektriny so spotrebou elektriny nad 100 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke elektriny alebo zmluvou o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny,
 4. neregulovaní odberatelia elektriny so spotrebou elektriny nad 100 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke elektriny alebo zmluvou o združenej dodávke elektriny s inou ako dynamickou cenou elektriny;

- IV. predložiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví za každý ucelený kalendárny mesiac v období od 01. 12. 2023 do 31. 03. 2024 v lehote do 45 kalendárnych dní po skončení príslušného kalendárneho mesiaca údaje o výške ekonomicky oprávnených nákladov súvisiacich s obstaraním plynu pre zabezpečenie dodávok plynu pre koncových odberateľov plynu a o výške celkových príjmov za dodávku plynu pre koncových odberateľov plynu, ako aj údaje o počte koncových odberateľov plynu a k nim priraditeľných objemoch dodávky plynu, v členení podľa nasledovných skupín koncových odberateľov plynu s uzatvorenou zmluvou na dodávku plynu alebo združenou zmluvou na dodávku plynu s dodávkou plynu za cenu neregulovanú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „neregulovaní odberatelia plynu“)
1. neregulovaní odberatelia plynu so spotrebou plynu do 641,4 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke plynu alebo zmluvou o združenej dodávke plynu s cenou plynu, ktorej výška sa mení v závislosti od zmeny cien na denných trhoch s plynom v časových intervaloch, ktoré zodpovedajú najmenej frekvencii vysporiadania obchodov na týchto trhoch,
 2. neregulovaní odberatelia plynu so spotrebou plynu do 641,4 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke plynu alebo zmluvou o združenej dodávke plynu s cenou plynu, ktorej výška sa nemení v závislosti od zmeny cien na denných trhoch s plynom v časových intervaloch, ktoré zodpovedajú najmenej frekvencii vysporiadania obchodov na týchto trhoch,
 3. neregulovaní odberatelia plynu so spotrebou plynu nad 641,4 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke plynu alebo zmluvou o združenej dodávke plynu s cenou plynu, ktorej výška sa mení v závislosti od zmeny cien na denných trhoch s plynom v časových intervaloch, ktoré zodpovedajú najmenej frekvencii vysporiadania obchodov na týchto trhoch,
 4. neregulovaní odberatelia plynu so spotrebou plynu nad 641,4 MWh v roku 2023 s uzatvorenou zmluvou o dodávke plynu alebo zmluvou o združenej dodávke plynu s cenou plynu, ktorej výška sa nemení v závislosti od zmeny cien na denných trhoch s plynom v časových intervaloch, ktoré zodpovedajú najmenej frekvencii vysporiadania obchodov na týchto trhoch.

Odôvodnenie:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) listom č. 36007/2023/BA zo dňa 10. 10. 2023 (ďalej len „oznámenie“) oznámil regulovanému subjektu ZSE Energia, a. s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 677 281 (ďalej len „regulovaný subjekt“), že podľa § 14 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“) je účastníkom konania o mimoriadnej regulácii, ktoré úrad začal z vlastného podnetu podľa § 16 ods. 3 zákona o regulácii. Oznámenie bolo regulovanému subjektu doručené dňa 10. 10. 2023.

Podľa § 16 ods. 1 zákona o regulácii, ak je to potrebné na dosiahnutie účelu regulácie podľa § 3 ods. 1 a ak vznikne mimoriadna trhovú situáciu alebo ak dôjde k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia alebo ak si to vyžaduje ochrana spotrebiteľa, úrad môže regulovať aj ďalšiu činnosť, tovar alebo cenu v sieťových odvetviach okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13 (ďalej len „mimoriadna regulácia“). Mimoriadnu reguláciu môže úrad vykonať len po predchádzajúcom prerokovaní s Európskou komisiou.

Podľa § 16 ods. 3 zákona o regulácii konanie o mimoriadnej regulácii sa začína z podnetu úradu.

Podľa § 16 ods. 4 zákona o regulácii úrad v konaní o mimoriadnej regulácii môže rozhodnúť o regulácii ďalšej činnosti, tovaru alebo ceny v sieťových odvetviach okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13 a

- a) prijať opatrenie spočívajúce v uložení povinnosti a jej podmienok,
- b) určiť rozsah a spôsob vykonávania regulácie ďalšej činnosti, tovaru alebo ceny,
- c) určiť cenu.

Podľa § 16 ods. 5 zákona o regulácii pri mimoriadnej regulácii sa primerane postupuje podľa § 12 až 15.

Podľa § 14 ods. 3 zákona o regulácii, ak sa začalo cenové konanie na podnet úradu, je účastníkom konania regulovaný subjekt, ktorého má úrad v úmysle cenovo regulovať.

V súlade s § 14 ods. 1 zákona o regulácii v spojení s § 18 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) sa konanie o mimoriadnej regulácii začína dorúčením oznámenia o začatí konania účastníkovi konania (regulovanému subjektu).

Úrad v konaní o mimoriadnej regulácii postupuje podľa zákona o regulácii a správneho poriadku.

Podľa § 10 písm. c) tretieho bodu zákona o regulácii úrad sleduje trh s elektrinou a trh s plynom, mieru otvorenosti trhu s elektrinou a trhu s plynom a úroveň transparentnosti trhu s elektrinou a trhu s plynom, vyhodnocuje dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a na trhu s plynom a predpoklady na mimoriadnu reguláciu a vypracúva odporúčanie na zlepšenie súťažných podmienok na trhu s elektrinou a na trhu s plynom.

Úrad v oznámení uviedol, že na základe údajov, ktorými disponuje a podkladov predložených regulovaným subjektom v nadväznosti na prieskumy zverejnených cien za dodávku elektriny a plynu nepodliehajúcu regulácií cien zo strany úradu, uverejnené na webovom sídle úradu, možno konštatovať nepriaznivé aspekty prevládajúce na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu, keďže prevláda nedostatočné reflektovanie vývoja trhových cien energií v zverejnených cenníkoch za neregulovanú dodávku elektriny a plynu, prevládajú pomerne vysoké cenové hladiny neregulovanej dodávky elektriny a plynu v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) v porovnaní s cenovými ponukami v okolitých krajinách (Česká republika (CZ), Rakúsko (AT) a Nemecko (DE)), miera zverejňovania a aktualizácie cenníkov za neregulovanú dodávku je pomerne nízka, a trh dodávky elektriny a plynu prejavuje známky zvyšujúcej sa miery koncentrácie trhu vyjadrenej indexom Herfindahl – Hirschman (HHI).

Úrad ďalej v oznámení na základe údajov a podkladov, ktorými disponuje v rámci výkonu vlastnej činnosti, uviedol nasledovné.

Súčasná situácia na trhu dodávky elektriny a plynu pre koncových odberateľov vykazuje známky nedostatočného informovania o zmluvných cenách za dodávku elektriny a plynu u koncových odberateľov, ktorí majú uzatvorenú zmluvu o dodávke elektriny alebo plynu za cenu neregulovanú úradom. Odberatelia tak majú nedostatok informácií o ponuke dodávateľov a tým majú limitované možnosti vybrať si medzi produktmi a službami dodávky elektriny a plynu. Absencia transparentne zverejnených zmluvných cien za dodávku elektriny

a plynu je o to závažnejšia, že tieto ceny sú podkladom pre stanovenie kompenzácií na zvýšené náklady na energie pre odberateľov zo strany vlády SR.

V súčasnosti vláda SR kompenzuje rozdiel nad rámec štátom stanovených cenových stropov na dodávku elektriny a plynu na základe príslušných nariadení vlády SR a iných schém pomoci v réžii Ministerstva hospodárstva SR, akou je aj poskytnutie dotácie na pokrytie dodatočných nákladov v dôsledku zvýšenia cien elektriny a plynu. Týka sa to dodávky elektriny a plynu pre zraniteľných odberateľov (domácnosti, malé podniky, zariadenia sociálnych služieb, spoločenstvá vlastníkov bytov, a pod) ako aj neregulovaných koncových odberateľov (podnikatelia, verejné inštitúcie, neziskové organizácie, samosprávy, a pod.).

V závere roka 2022 však došlo legislatívnymi zmenami k značnému rozšíreniu skupiny zraniteľných odberateľov s účinnosťou k 01. 01. 2023. Zároveň aj v priebehu roka 2023 niektorí dodávateľia umožňujú odberateľom vstúpiť medzi zraniteľných odberateľov a poskytovať im dodávku elektriny a plynu za štátom zastropované ceny. To výrazne znížilo budúce náklady niektorých dodávateľov na nakupovanú elektrinu alebo plyn, keďže pre týchto nových odberateľov dodávateľia pravdepodobne nakupovali elektrinu alebo plyn až na prelome rokov 2022 a 2023, prípadne až v priebehu roka 2023, za výrazne nižšie ceny ako prevládali v priebehu predošlých mesiacov roka 2022. Avšak dodávateľia v priebehu roka 2023 nepristúpili k zníženiu zmluvných cien dodávky elektriny a plynu pre nových zraniteľných odberateľov a nepremietli znížené náklady do cien pre odberateľov. Obdobná situácia prevláda aj v neregulovanej dodávke elektriny a plynu, kde miera aktualizácie zverejnených cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu (nepodliehajúcu cenovej regulácií zo strany úradu) je nedostatočná vo svetle zásadne klesajúcich trhových cien energií v posledných mesiacoch.

Uvedené okolnosti vytvárajú riziká pre neregulovaných odberateľov, ako aj pre kompenzačné energetické schémy štátu z pohľadu zvýšených nákladov na energie pre odberateľov ako aj finančných zdrojov štátu potrebných na kompenzácie. Trh neregulovanej dodávky elektriny a plynu prejavuje známky nedostatočnej motivácie prevažujúcej časti dodávateľov reagovať na aktuálnu situáciu na trhu a stav netransparentnosti a nízkej flexibility zverejnených cien za dodávku energií môže byť pre nich *de facto* vyhovujúci z pohľadu finančných prínosov.

Na základe vyššie uvedeného úrad uviedol, že pristupuje k zavedeniu mimoriadnej regulácie pre dodávku elektriny a plynu nepodliehajúcu regulácií cien zo strany úradu, a to formou prijatia opatrení spočívajúcich v uložení povinností regulovanému subjektu uvedených v oznámení, ako aj v určení rozsahu a spôsobu vykonávania regulácie ďalšej činnosti.

Úrad v oznámení regulovanému subjektu uviedol, že podľa § 33 ods. 2 v spojení s § 27 ods. 1 správneho poriadku je oprávnený pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k jeho podkladom, k spôsobu jeho zistenia a navrhovať jeho doplnenie v lehote sedem dní odo dňa doručenia výzvy. Zároveň úrad požiadal regulovaný subjekt, aby poukázal na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, ktoré by mal úrad zvážiť pri rozhodovaní v tomto konaní a predložil úradu príslušné podklady preukazujúce tieto okolnosti. Regulovaný subjekt bol ďalej poučený, že ak sa v určenej lehote nevyjadrí, úrad bude mať za to, že k podkladom pred vydaním rozhodnutia nemá pripomienky a rozhodne vo veci.

Regulovaný subjekt požiadal úrad elektronickým podaním zo dňa 11. 10. 2023 zaevidovaným pod podacím číslom úradu 36282/2023/BA o nazretie do administratívneho spisu č. 6250-2023-BA a o kompletný výpis kópie jeho obsahu.

Regulovaný subjekt dňa 11. 10. 2023 nahliadol do administratívneho spisu č. 6250-2023-BA, o čom bol spísaný záznam.

Regulovaný subjekt dňa 11. 10. 2023 doručil úradu žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa k podkladom pred vydaním rozhodnutia zaevidovanú pod podacím číslom úradu 36404/2023/BA, na základe ktorej úrad dňa 16.10.2023 predĺžil regulovanému subjektu lehotu na vyjadrenie do 23. 10. 2023 listom zaevidovaným pod podacím číslom úradu 36498/2023/BA.

Regulovaný subjekt dňa 12. 10. 2023 doručil úradu žiadosť o zaslanie komunikácie s EK zaevidovanú pod podacím číslom úradu 36439/2023/BA. Na žiadosť o zaslanie komunikácie s EK úrad odpovedal dňa 23. 10. 2023 listom zaevidovaným pod podacím číslom úradu 36801/2023/BA.

Dňa 17. 10. 2023 sa na úrade uskutočnilo stretnutie so zástupcami regulovaného subjektu, na ktorom sa prejednávali možnosti obmedzenia mimoriadnej regulácie iba na segment zákazníkov, ktorých zmluva je riadená prostredníctvom cenníkov (t.j. vylúčiť z mimoriadnej regulácie zmluvy s individuálne dohodnutou cenou, alebo zmluvy naviazané na spotový trh) a výklad znenia oznámenia týkajúca sa výšky koeficientu P_e , resp. P_p fixne stanoveného na úrovni 16%, a s tým súvisiaca problematika mesačného prepočítavania nákladov a príjmov vzhľadom na rozmanitosť zákaznickeho portfólia.

Regulovaný subjekt doručil úradu dňa 23. 10. 2023 vyjadrenie sa k podkladom pred vydaním rozhodnutia zaevidované pod podacím číslom úradu 37494/2023/BA.

Regulovaný subjekt vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol, že zámer úradu vyjadrený v oznámení porušuje základnú zásadu správneho konania zakotvenú v § 3 ods. 5 správneho poriadku (v spojení s § 32 ods. 1 správneho poriadku), a síce povinnosť úradu ako správneho orgánu vychádzať pri rozhodovaní zo spoľahlivo, presne a úplne zisteného stavu veci. Regulovaný subjekt ďalej uviedol, že opis skutkového stavu v oznámení je plný ničím nepodložených dohadov a domnienok úradu, pretože informáciami o skutočnej situácii na trhu úrad podľa názoru regulovaného subjektu nedisponuje. Takéto zistenie skutkového stavu nemožno považovať za dostatočné, presné a spoľahlivé. Mnohé tvrdenia úradu nie sú podľa názoru regulovaného subjektu podložené akýmkoľvek dôkazom. Akýkoľvek regulačný zásah, ktorý vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, je podľa vyjadrenia regulovaného subjektu nezákonný. Tento záver platí o to viac pri vykonaní mimoriadnej regulácie, ktorá je výnimočným a extrémnym zásahom regulátora. Pri takomto zásahu sú nároky na zistenie skutkového stavu ešte prísnejšie, ako pri štandardnej regulácii. Oznámenie podľa tvrdení regulovaného subjektu nespĺňa ani základný štandard spoľahlivého zistenia skutkového stavu.

Regulovaný subjekt uviedol, že mu úrad nedal reálnu možnosť uplatniť si procesné práva. Ďalej konštatuje, že zámer úradu zaviesť mimoriadnu reguláciu je náhly, prekvapivý a nedáva regulovaným subjektom primeranú možnosť vyjadriť sa a uplatniť svoje procesné práva. Takéto závažné zásahy do práv regulovaných subjektov by mali byť dôkladne premyslené, pripravené a prediskutované so všetkými zainteresovanými subjektmi. Úrad nepreukázal podľa tvrdenia regulovaného subjektu žiadnu urgenciu, ktorá by odôvodňovala potrebu takéhoto náhleho zásahu. V nadväznosti na § 8 ods. 3 zákona o regulácii je podľa tvrdení regulovaného subjektu žiadúce, aby úrad venoval dostatok priestoru všetkým subjektom, aby sa vyjadrili k návrhu opatrení a aby sa uskutočnili aj širšie trhové konzultácie.

Regulovaný subjekt uviedol, že mu úrad nedal k dispozícii podklady, z ktorých bude rozhodnutie vychádzať, a na ktoré úrad v oznámení priamo odkazuje. Konkrétne ide predovšetkým o výsledky prieskumov trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu

pre koncových odberateľov z mája a zo septembra 2023, informácie o údajnej konzultácii zámeru úradu vykonať mimoriadnu reguláciu s Protimonopolným úradom SR (ďalej len „PMÚ“) a o prerokovaní zamýšľaných opatrení mimoriadnej regulácie s Európskou komisiou. Regulovaný subjekt zdôraznil, že ak mu úrad nepredloží kompletne podklady, z ktorých bude pri vydaní rozhodnutia vychádzať, povinnosť podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku je podľa tvrdení regulovaného subjektu splnená len formálne, čo zároveň predstavuje porušenie základnej zásady správneho konania podľa § 3 ods. 2 správneho poriadku.

Regulovaný subjekt uviedol, že okrem porušenia základných zásad správneho konania úrad nepreukázal ani splnenie špeciálnych podmienok, ktoré zákon kladie na vykonanie mimoriadnej regulácie podľa § 16 ods. 1 zákona o regulácii a ktoré je nutné vykladať reštriktívne. Podľa tvrdenia regulovaného subjektu je úrad povinný ich splnenie jednoznačne a spoľahlivo preukázať. Ďalej zdôraznil, že mimoriadna regulácia je výnimočným opatrením a predstavuje extrémny zásah do práv regulovaných subjektov, ktorý je v rozpore so základnými princípmi regulácie v sieťových odvetviach podľa slovenského práva aj podľa práva EÚ, najmä s princípom transparentnosti a predvídateľnosti regulácie, ako aj so základným princípom podľa čl. 5 ods. 1 smernice č. 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej len „smernica“), teda princípom voľnosti určovania cien dodávky elektriny.

Oznámenie nie je založené na úplne, presne a spoľahlivo zistených faktoch, ale vychádza v prevažnej časti z ničím nepodložených dohadov úradu. Podľa tvrdení regulovaného subjektu úrad nepreukázal, že došlo k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia podľa zákona o regulácii. Úrad zároveň podľa tvrdení regulovaného subjektu jednoznačne nepreukázal splnenie podmienok vykonania mimoriadnej regulácie. Úrad zároveň podľa názoru regulovaného subjektu nepreukázal, že vykonanie mimoriadnej regulácie si vyžaduje ochrana spotrebiteľa. Úrad podľa tvrdení regulovaného subjektu nemôže vykonanie mimoriadnej regulácie odôvodniť potrebou ochrany spotrebiteľa, keďže navrhované opatrenia sa týkajú výlučne neregulovaných odberateľov elektriny a plynu. Títo odberatelia nespĺňajú definíciu spotrebiteľa podľa platnej legislatívy.

Ochrana fiškálnych záujmov štátu, alebo ošetrovanie rizík pre zdroje štátneho rozpočtu nemôže podľa názoru regulovaného subjektu predstavovať dôvod na vykonanie mimoriadnej regulácie podľa § 16 ods. 1 zákona o regulácii. Úrad nemá právomoc svojvoľne rozširovať dôvody mimoriadnej regulácie. Naopak, dôvody pre jej zavedenie je nutné podľa vyjadrenia regulovaného subjektu vykladať reštriktívne. Regulovaný subjekt pripomína, že podmienky vyplácania štátnych kompenzácií určila nariadeniami vláda Slovenskej republiky a regulovaný subjekt postupoval a aj postupuje v plnom konsenze s ich znením a usmerneniami Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky. Kompenzácie sa týkajú výlučne segmentu zraniteľných odberateľov, ktorých úrad z mimoriadnej regulácie (upravujúcej maximálnu výšku marže) explicitne vylúčil. Preto túto argumentáciu úradu vo vzťahu k neregulovaným odberateľom (teda odberateľom, ktorí nie sú zraniteľnými odberateľmi, pri ktorých je vyplácaná kompenzácia) považuje regulovaný subjekt za bezpredmetnú a plne nerelevantnú.

Úrad podľa tvrdení regulovaného subjektu nepreukázal prerokovanie zámeru vykonania mimoriadnej regulácie s Európskou komisiou. Úrad v oznámení iba konštatuje, že táto podmienka bola splnená. Nepreukazuje ale, akým spôsobom k jej splneniu došlo. Regulovaný subjekt zastáva názor, že úrad je povinný preukázať, že Európska komisia dostala reálnu možnosť vyjadriť sa k zámeru úradu v primeranej lehote, a že jej prípadné pripomienky úrad vzal v primeranej miere do úvahy. Úrad je podľa tvrdenia regulovaného subjektu povinný zaradiť do administratívneho spisu všetky dokumenty, ktoré súvisia s komunikáciou, na ktorú sa úrad

v oznámení odvoláva ako na podklad pre rozhodnutie o mimoriadnej regulácii. Táto povinnosť vyplýva úradu priamo z § 23 ods. 1 správneho poriadku.

Regulovaný subjekt vo svojom vyjadrení uviedol, že obzvlášť arbitrárne pôsobí postup úradu vo vzťahu k odberateľom, ktorí s dodávateľmi uzatvárajú individuálne dojednané zmluvy. Regulovaný subjekt uviedol, že z oznámenia nevyplýva akýkoľvek dôvod na reguláciu cien pre tento segment odberateľov. Títo odberatelia majú voči dodávateľovi značnú vyjednávaciu silu, pričom úrad nepreukazuje, že by im situácia na trhu akokoľvek bránila zmeniť dodávateľa v prípade, ak im zmluvné podmienky nevyhovujú. Regulovaný subjekt nevidí dôvod regulovať cenu účtovanú tomuto segmentu odberateľov. Aktuálny vývoj na trhu ukazuje podľa vyjadrenia regulovaného subjektu presný opak, keďže zaznamenáva u odberateľov najvyššiu mieru zmeny dodávateľa za posledných 5 rokov. Neopodstatnená cenová regulácia nezohľadňujúca špecifiká jednotlivých trhov koncovým odberateľom neprospieva, ale naopak ich poškodzuje. V prospech odberateľov je vytváranie takého prostredia, ktoré umožní férovú súťaž medzi dodávateľmi a podporí vstup nových dodávateľov na trh. Jednou zo základných zásad regulácie je preto zásada transparentnosti, ktorá má chrániť regulované subjekty pred nepredvídateľnými regulačnými zásahmi. Neopodstatnená, netransparentná a nepredvídateľná cenová regulácia znemožňuje podľa názoru regulovaného subjektu dodávateľom vytvoriť podnikateľský plán, o ktorý by sa mohli oprieť. Takýto prístup regulátora odrádza potenciálnych záujemcov od vstupu na trh, resp. motivuje existujúcich hráčov k odchodu z trhu, čo následne povedie k obmedzeniu súťaže a k menej priaznivým podmienkam pre odberateľov. Zámer úradu vykonať mimoriadnu reguláciu teda podľa tvrdení regulovaného subjektu neprispieva k dosiahnutiu účelu regulácie.

Regulovaný subjekt má za to, že úrad navrhuje vykonať mimoriadnu reguláciu v neodôvodnenom rozsahu, pri ktorom úrad nezohľadnil ďalšiu segmentáciu neregulovaných odberateľov a individuálne pravidlá cenotvorby. Úrad sa pri zdôvodnení naplnenia zákonných predpokladov na vykonanie mimoriadnej regulácie odvoláva na vykonané prieskumy, v rámci ktorých sa zamerail na kontrolu a porovnávanie zverejnených cenníkov vybranej vzorky dodávateľov na vymedzenom území Slovenskej republiky. Úrad teda pri odôvodnení potreby a zároveň aj naplnenia zákonných predpokladov pre vykonanie mimoriadnej regulácie, vychádzal výlučne z podkladov týkajúcich sa iba časti neregulovaných odberateľov, a to konkrétne koncových neregulovaných odberateľov, ktorí majú so svojimi dodávateľmi uzatvorenú zmluvu so spôsobom ocenenia dodávky elektriny alebo plynu odkazom na príslušný cenník (ďalej len „odberatelia s cenníkovou cenou“). Podľa názoru regulovaného subjektu je zrejmé, že prieskumy úradu sa netýkali tej časti koncových neregulovaných odberateľov, ktorí majú so svojimi dodávateľmi uzatvorenú zmluvu s individuálnym ocenením dodávky elektriny alebo plynu (ďalej len „odberatelia s individuálnou cenou“). Vykonanými prieskumami podľa tvrdení regulovaného subjektu nemohol úrad získať informácie o cenách a cenotvorbe pri odberateľoch s individuálnou cenou, keďže tieto podliehajú dôvernosti a pochopiteľne nie sú a ani nemôžu byť predmetom zverejňovania. Regulovaný subjekt namieta rozsah mimoriadnej regulácie, ktorý považuje za neodôvodnený a tým aj nezákonný, pretože úrad zamýšľa vykonať mimoriadnu reguláciu vo vzťahu k celému segmentu neregulovaných odberateľov, a teda aj vo vzťahu k tej časti neregulovaných odberateľov, pri ktorých úrad nedisponuje informáciami, ktorými by mohol takúto reguláciu odôvodniť.

Okrem uvedeného, v prípade mimoriadnej regulácie týkajúcej sa segmentu odberateľov s individuálnou cenou absentuje aj praktické a ekonomické „ratio“, pretože podľa názoru regulovaného subjektu odberatelia v segmente odberateľov s individuálnou cenou majú dostatočné energetické povedomie, pričom spôsob ocenenia dodávky elektriny, výška ceny ako aj ostatné zmluvné podmienky sú vždy výsledkom tvrdej negociácie medzi zmluvnými stranami. Segment odberateľov s individuálnou cenou vykazuje značný stupeň konkurencie, ktorá

by mohla prípadnou reguláciou utrpieť, a to s negatívnym dopadom pre odberateľov. Veľkej časti odberateľov v tomto segmente sa výška ceny za dodávku elektriny odvíja od vývoja cien na trhu – tzv. spotové ceny, pri ktorých regulácia nemá opodstatnenie a mohla by byť kontraproduktívna. Ako regulovaný subjekt ďalej uvádza, regulácia segmentu odberateľov s individuálnou cenou, tak, ako ju v rámci oznámenia navrhuje úrad, je prakticky a právne nevykonateľná, a to najmä z dôvodu nemožnosti predvídania nákladov na obstaranie elektriny a nemožnosti jednostrannej zmeny zmluvných podmienok a zmluvnej ceny v rámci individuálnych zmlúv, a to na rozdiel od zmlúv s cenníkom.

Opomenutím riadneho zedefinovania relevantných trhov, opomenutím analýzy konkurenčných vzťahov a stavu konkurenčného prostredia na riadne zedefinovaných relevantných trhoch, ignorovanie odlišností pri zazmluvňovaní zákazníkov ako aj odlišností pri nákupe „suroviny“ pre dodávku zákazníkom v jednotlivých segmentov, regulovaný subjekt spochybňuje akékoľvek závery úradu vo vzťahu k naplneniu dôvodov na mimoriadnu reguláciu podľa § 16 ods. 1 zákona o regulácii a preukazuje arbitrárnosť záverov úradu.

Úrad svoje závery o údajnej nedostatočnej konkurencii opiera o prieskumy trhu, ktorých metodológia podľa názoru regulovaného subjektu trpí viacerými zásadnými chybami, ktoré spôsobujú, že akékoľvek závery vyplývajúce z týchto prieskumov sú absolútne nespoľahlivé, keďže sám úrad otvorene priznáva, že verejne dostupné dáta, z ktorých vychádzal, neodrážajú realitu fungovania trhov dodávky elektriny a plynu. Úrad otvorene priznáva, že založil svoje závery o nedostatočnej konkurencii na trhu na hypotetických údajoch, ktoré neodrážajú skutočnú situáciu na trhu, pričom reálne údaje nemá podľa tvrdení regulovaného subjektu k dispozícii. Závery, ktoré úrad z takýchto údajov vyvodil, nemožno podľa názoru regulovaného subjektu v žiadnom prípade považovať za dôveryhodné. Z rovnakého dôvodu ani porovnania cenovej hladiny na Slovensku so situáciou v okolitých krajinách, na ktorých úrad zakladá svoje závery o nedostatočnej konkurencii medzi dodávateľmi, nemôžu mať podľa názoru regulovaného subjektu akúkoľvek výpovednú či dôkaznú hodnotu. Regulovaný subjekt má za to, že úrad je povinný spoľahlivo preukázať, že na trhu nefunguje účinná súťaž medzi dodávateľmi, a že tento stav spôsobuje ohrozenie trhu. Túto povinnosť však podľa názoru regulovaného subjektu úrad nesplnil. Regulovaný subjekt vo svojom vyjadrení taktiež uviedol, že úrad neberie do úvahy, že neregulovaní odberatelia nie sú homogénnou skupinou, ale spadajú do rôznych segmentov, voči ktorým dodávateľia uplatňujú odlišnú cenovú politiku. Nezohľadnenie špecifik jednotlivých segmentov neregulovaných odberateľov takisto spôsobuje, že údaje, z ktorých úrad vychádza, nemajú žiadnu výpovednú hodnotu.

Regulovaný subjekt ďalej poukázal na skutočnosť, že úrad bez riadnej analýzy relevantných trhov, v oznámení odôvodňuje splnenie podmienky na vykonanie mimoriadnej regulácie najmä tvrdením, že na slovenskom trhu je nedostatočná konkurencia medzi dodávateľmi elektriny a plynu, pričom pri tomto tvrdení sa opiera o mieru koncentrácie trhu vyjadrenú indexom Herfindahl-Hirschman (HHI), ktorý by mal podľa názoru úradu predstavovať hodnotu 0,18 v prípade trhu dodávky elektriny a hodnotu 0,39 v prípade trhu dodávky plynu. Úrad však neuvádza ako dospel k uvádzaným hodnotám koncentrácie trhov (HHI). Použitie HHI indexu pre účely analýzy existencie konkurenčného prostredia namiesto riadnej trhovej analýzy namieta regulovaný subjekt z niekoľkých dôvodov.

HHI index je jednoduchým nástrojom, ktorý určuje do akej miery sa zmení charakter trhu v dôsledku zmien v jeho štruktúre, ktoré môže vyvolať uskutočnená koncentrácia podnikateľov na konkrétne zedefinovanom trhu. Tento nástroj však podľa názoru regulovaného subjektu vychádza z veľmi limitovaného množstva údajov a navyše, prostredníctvom neho nie je možné zachytiť komplexnosť súťaže na jednotlivých špecifických trhoch. Regulovaný subjekt má za to,

že trhy s dodávkou elektriny a s dodávkou plynu sú takýmito špecifickými trhmi. Regulovaný subjekt zastáva názor, že ak by úrad vykonal tú istú nepresnú a príliš zjednodušenú analýzu vo vzťahu k HHI indexu pred rokom, či pred dvomi rokmi, dospel by s vysokou pravdepodobnosťou k tomu istému zjednodušenému záveru o tom, že trh dodávok je vysoko koncentrovaný, pričom v tomto období úrad nepristúpil k žiadnej regulácii a ani žiadnu reguláciu doteraz neregulovaného segmentu nenavrhol. Trhy v odvetví energetiky prirodzene vykazujú zvýšenú mieru koncentrácie, čo úrad vôbec nevzal do úvahy. HHI index tak nemôže slúžiť ako podklad mimoriadnej regulácie.

Regulovaný subjekt ďalej poukázal na to, že plošná mimoriadna regulácia vzťahujúca sa na všetky segmenty odberateľov elektriny a plynu je neproporčná. Regulovaný subjekt vo svojom vyjadrení tvrdí, že tak ako sa úrad opomenul pozrieť na trhové prostredie a existenciu hospodárskej súťaže podľa jednotlivých segmentov odberateľov, nezohľadnil ani spôsob, akým je tvorená cena elektriny vo vzťahu k jednotlivým neregulovaným segmentom a ako prebieha nákup suroviny pre dodávku jednotlivým odberateľom. Úrad žiadnym spôsobom nezohľadnil a nepreskúmal žiadne externality, ktoré ovplyvňujú trhové prostredie na Slovensku, ako je cena suroviny na zahraničných trhoch, podmienky nákupu vstupov, či podmienky fungovania veľkoobchodných trhov, na ktorých je surovina nakupovaná. Zároveň regulovaný subjekt tvrdí, že navrhované opatrenia mimoriadnej regulácie, ktoré súvisia s nastavením ceny nebudú mať s určitosťou úradom požadovaný efekt rozvoja cenovej súťaže a rozvoja konkurencie, práve naopak, budú mať za následok vytvorenie jednotnej cenovej hladiny na trhu a skôr obmedzenie a neochotu na trhu súťažiť. Ďalším dôsledkom mimoriadnej situácie bude oddialenie akejkoľvek ochoty dodávateľov investovať do svojich obchodných aktivít v nasledujúcom období.

Regulovaný subjekt zastáva názor, že konkrétne opatrenia navrhované v oznámení nie sú v súlade so zákonom, pretože prekračujú právomoc úradu. Úrad v rámci vykonania mimoriadnej regulácie nemá právomoc uložiť regulovanému subjektu povinnosť zverejniť cenník. Uloženie takejto povinnosti mimoriadnou reguláciou je podľa tvrdenia regulovaného subjektu v rozpore so zákonom. Regulovaný subjekt ďalej poukazuje aj na to, že vykonanie mimoriadnej regulácie indikované v oznámení je okrem rozporu so zákonom o regulácii tiež v rozpore s energetickou reguláciou na úrovni Európskej únie, konkrétne s čl. 5 smernice, ktorý nepredpokladá akúkoľvek cenovú reguláciu týkajúcu sa iných odberateľov, než sú spomenutí v čl. 5 (t.j. energeticky chudobní odberatelia, odberatelia elektriny v domácnosti a mikropodniky). Smernica je založená na základnom princípe, že dodávatelia majú mať voľnosť v určovaní ceny, akákoľvek cenová regulácia je výnimkou, ktorá musí byť vykladaná reštriktívne.

Regulovaný subjekt má za to, že zámer úradu porušuje jeho práva na podnikanie a práva vlastniť majetok, a že cenová regulácia, ktorá je vykonaná v rozpore so zákonom, predstavuje porušenie základného práva podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy. Regulovaný subjekt má tiež za to, že cenová regulácia vykonaná v rozpore so zákonom negatívne ovplyvňuje finančnú situáciu regulovaného subjektu, pričom mu úrad nepriznáva žiadnu kompenzáciu spôsobených strát, čím porušuje základné právo regulovaného subjektu podľa čl. 20 Ústavy vlastniť a pokojne užívať majetok.

Regulovaný subjekt vo svojom vyjadrení ďalej poukázal na skutočnosť, že ak by aj cenová regulácia krátkodobo prispela k zníženiu cien, v dlhodobom horizonte ide o rizikový zásah do fungovania trhu. Nepredvídateľné a nedomyšlené regulačné zásahy vysielajú podnikom signály, ktoré ich môžu odradiť od vstupu na trh alebo motivovať k odchodu z trhu. Regulácia energetických trhov na úrovni Európskej únie preferuje liberalizovaný trh a voľnú súťaž medzi dodávateľmi. Cenová regulácia má byť nástrojom *ultima ratio*, ktorý má byť prijatý až vtedy, keď iné opatrenia na podporu voľnej súťaže medzi dodávateľmi zlyhajú. Úrad, ale podľa tvrdení

regulovaného subjektu v oznámení nepreukázal, že zväžil prijatie akýchkoľvek iných opatrení na podporu zdravého konkurenčného prostredia. Regulovaný subjekt má za to, úrad nepreukázal, prečo na vyriešenie údajného súťažného problému nestačia štandardné nástroje súťažného práva, ale je nutná *ex ante* regulácia, ktorá predstavuje omnoho závažnejší zásah do práv účastníkov trhu. Ďalej regulovaný subjekt poukázal na to, že nezohľadnenie požiadavky proporcionality mimoriadnej regulácie znamená, že navrhované opatrenie je ústavne nekonformné.

Regulovaný subjekt žiada úrad o odstránenie všetkých namietaných nedostatkov, a to minimálne doplnením administratívneho spisu o všetky podklady relevantné pre rozhodnutie, ktorými úrad údajne preukazuje splnenie podmienok vykonania mimoriadnej regulácie podľa zákona o regulácii a následne uložením novej lehoty na vydrenie sa k podkladom pred vydaním rozhodnutia.

Regulovaný subjekt nesúhlasí s postupom úradu, ktorým úrad bez riadnej analýzy relevantných trhov a predchádzajúcej diskusie, arbitrárne rozhodol o vykonaní navrhovanej mimoriadnej regulácii a uložil regulovanému subjektu povinnosti zjavne v rozpore so zákonom. Regulovaný subjekt je na základe jemu aktuálne dostupných podkladov presvedčený, že nie sú splnené a preukázané zákonné podmienky na začatie tohto konania o mimoriadnej regulácii.

Záverom regulovaný subjekt apeluje na úrad, aby počkal na výsledky sektorového prešetrovania PMÚ v súvislosti so stanovením cien elektrickej energie, výsledkom ktorého bude zrejme oveľa podrobnejšia a dôkladnejšia analýza stavu konkurenčného prostredia a stavu úrovne cien a až následne dôkladne vyhodnotil potrebu vykonania mimoriadnej regulácie podľa § 16 ods. 1 zákona o regulácii.

Vzhľadom na skutočnosti uvedené vo vyjadrení regulovaný subjekt navrhol, aby úrad konanie o mimoriadnej regulácii zastavil.

Úrad v nadväznosti na argumenty regulovaného subjektu ohľadne záverov prieskumov uvádza nasledovné.

V priebehu roka 2023 úrad vykonal tri prieskumy, ktorých závery sú uverejnené na webovom sídle úradu.

Úrad vykonal v dňoch od 10. 03. 2023 do 24. 03. 2023 prieskum zverejnených cenníkov za dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov mimo kategórie domácnosti u najväčších dodávateľov v SR (vrátane regulovaného subjektu), ktorí spolu predstavujú približne 80 % - ný podiel pri dodávke elektriny a plynu koncovým odberateľom. Úrad tiež preskúmal zverejnené cenníky vybranej vzorky menších dodávateľov elektriny a plynu. Prieskum úradu sa zamerl na cenníky za dodávku elektriny a plynu zverejnené na webových sídlach dodávateľov. Cieľom prieskumu bolo preskúmať mieru prehľadnosti a aktualizácie zverejnených cenníkov v kontexte znižovania trhových cien energií. Cenníky by mali poskytnúť dostatočné informácie pre odberateľov, aby mohli zväžiť výhodnosť, resp. nevýhodnosť, ich existujúcich zmluvných cien ako aj prípadnej zmeny dodávateľa. Medzi hlavné zistenia prieskumu o.i. patrí nasledovné:

- Trh dodávky elektriny a plynu podľa názoru úradu indikuje známky nedostatočnej konkurencie medzi dodávateľmi, s negatívnymi dôsledkami na odberateľov a s rizikami pre zdroje štátneho rozpočtu pri kompenzáciách. Nízka miera aktualizácie cenníkov pre regulovaných aj neregulovaných odberateľov totiž indikuje snahu niektorých dodávateľov o maximalizáciu kompenzácií zo štátneho rozpočtu napriek nižším nákladom na energie pre nových odberateľov. Rôznorodosť a nejednoznačnosť

označovania zverejnených cenníkov vytvára otázniky pri ich použití v rámci výpočtu kompenzácií v schémach Ministerstva hospodárstva SR, t. j., ktorý cenník je používaný pre účely výpočtu kompenzácií.

- Niektorí dodávateľia naďalej umožňujú odberateľom vstúpiť do regulovanej dodávky aj počas roka 2023, čo navyšuje už pomerne značnú množinu nových regulovaných odberateľov, ktorí pribudli v priebehu a v závere minulého roka. Úrad pozitívne vníma snahu o ochranu zraniteľných odberateľov, avšak pre týchto nových odberateľov dodávateľia pravdepodobne dokupujú elektrinu a plyn pri súčasných nízkych trhových cenách. Ťažko si totiž predstaviť, že dodávateľ nakúpil elektrinu alebo plyn v lete minulého roka pre odberateľa, ktorí mu pribudol do portfólia v týchto dňoch alebo týždňoch. To indikuje, že náklady na nákup elektriny a plynu pre regulovaných odberateľov sú pravdepodobne nižšie ako náklady reflektované vo zverejnených zmluvných cenníkoch.
- Produkty a ceny dodávky elektriny a plynu pre neregulovaných odberateľov nie sú aktívne ponúkané a u viacerých dodávateľov nie sú vôbec zverejnené, prípadne nie sú priebežne aktualizované napriek zásadným poklesom trhových cien elektriny a plynu od začiatku roku 2023.
- Niektorí dodávateľia využívajú nejednoznačnosť zákonných ustanovení na zabránenie odberateľom zmeniť dodávateľa počas kalendárneho roka. Takéto konanie podľa názoru úradu zásadne obmedzuje konkurenciu medzi dodávateľmi a znižuje tlak na aktualizáciu zmluvných cien dodávky elektriny a plynu, ktoré by lepšie odrážali aktuálne trhové ceny.

Úrad ďalej vykonal v dňoch od 01. 05. 2023 do 10. 05. 2023 prieskum zverejnených cien za dodávku elektriny a plynu nepodliehajúcu regulácií cien zo strany úradu, teda neregulovanej dodávky pre koncových odberateľov (napríklad podnikatelia, verejná správa atď.) v SR. Zároveň úrad preskúmal a porovnal verejne dostupné ceny a cenníky za neregulovanú dodávku elektriny a plynu na Slovensku a v okolitých krajinách, t. j. CZ, AT, DE. Výsledky prieskumu indikujú nedostatočnú konkurenciu na trhu neregulovanej dodávky s negatívnymi dopadmi na koncových odberateľov elektriny a plynu, čo zároveň vytvára aj riziká pri štátnych kompenzačných schémach na zvýšené náklady na energie.

Kľúčové zistenia uvedeného prieskumu zverejnených cien a cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu o.i. sú:

- nedostatočné reflektovanie vývoja trhových cien energií vo zverejnených cenníkoch za neregulovanú dodávku elektriny a plynu;
- pomerne vysoké cenové hladiny neregulovanej dodávky elektriny a plynu v SR v porovnaní s cenovými ponukami v okolitých krajinách (CZ, AT a DE);
- nedostatočné zverejňovanie a aktualizácia cenníkov za neregulovanú dodávku. Mnohí dodávateľia nezverejňujú svoje cenníky a vyžadujú od odberateľov, aby ich kontaktovali ohľadne ponuky.

Úrad zopakoval v dňoch od 23. 09. 2023 do 30. 09. 2023 prieskum trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu pre koncových odberateľov s cieľom identifikovať zásadné zmeny od májového prieskumu. Nepriaznivé aspekty prevládajúce na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu v máji 2023 sa k septembru 2023 zásadne nezlepšili, keďže

- naďalej prevláda nedostatočné reflektovanie vývoja trhových cien energií vo zverejnených cenníkoch za neregulovanú dodávku elektriny a plynu;

- naďalej prevládajú pomerne vysoké cenové hladiny neregulovanej dodávky elektriny a plynu v SR v porovnaní s cenovými ponukami v okolitých krajinách (CZ, AT a DE);
- miera zverejňovania a aktualizácie cenníkov za neregulovanú dodávku je pomerne nízka,
- trh dodávky elektriny a plynu prejavuje známky zvyšujúcej sa miery koncentrácie trhu vyjadrenej indexom Herfindahl – Hirschman (HHI). Tento trend zvyšuje úroveň koncentrácie s hodnotou HHI na takmer 0,18 v prípade trhu dodávky elektriny a vysokú úroveň koncentrácie s hodnotou HHI nad 0,39 v prípade trhu dodávky plynu. V zásade platí, že trh je koncentrovaný ak je hodnota HHI viac ako 0,1, a trh je vysoko koncentrovaný pri hodnote HHI presahujúcej 0,2.

Úrad z údajov a podkladov, ktorými disponuje v rámci výkonu vlastnej činnosti zistil nasledovné.

Súčasná situácia na trhu dodávky elektriny a plynu pre koncových odberateľov vykazuje známky nedostatočného informovania o zmluvných cenách za dodávku elektriny a plynu u koncových odberateľov, ktorí majú uzatvorenú zmluvu o dodávke elektriny alebo plynu za cenu neregulovanú úradom. Odberatelia tak majú nedostatok informácií o ponuke dodávateľov a tým majú limitované možnosti vybrať si medzi produktmi a službami dodávky elektriny a plynu. Absencia transparentne zverejnených zmluvných cien za dodávku elektriny a plynu je o to závažnejšia, že tieto ceny sú podkladom pre stanovenie kompenzácií na zvýšené náklady na energie pre odberateľov zo strany vlády SR.

V súčasnosti vláda SR kompenzuje rozdiel nad rámec štátom stanovených cenových stropov na dodávku elektriny a plynu na základe príslušných nariadení vlády SR a iných schém pomoci v réžii Ministerstva hospodárstva SR, akou je aj poskytnutie dotácie na pokrytie dodatočných nákladov v dôsledku zvýšenia cien elektriny a plynu. Týka sa to dodávky elektriny a plynu pre zraniteľných odberateľov (domácnosti, malé podniky, zariadenia sociálnych služieb, spoločenstvá vlastníkov bytov, a pod) ako aj neregulovaných koncových odberateľov (podnikatelia, verejné inštitúcie, neziskové organizácie, samosprávy, a pod.).

V závere roka 2022 však došlo legislatívnymi zmenami k značnému rozšíreniu skupiny zraniteľných odberateľov s účinnosťou k 01. 01. 2023. Zároveň aj v priebehu roka 2023 niektorí dodávateľia umožňujú odberateľom vstúpiť medzi zraniteľných odberateľov a poskytovať im dodávku elektriny a plynu za štátom zastropované ceny. To výrazne znížilo budúce náklady niektorých dodávateľov na nakupovanú elektrinu alebo plyn, keďže pre týchto nových odberateľov dodávateľia pravdepodobne nakupovali elektrinu alebo plyn až na prelome rokov 2022 a 2023, prípadne až v priebehu roka 2023, za výrazne nižšie ceny ako prevládali v priebehu predošlých mesiacov roka 2022. Avšak dodávateľia v priebehu roka 2023 nepristúpili k zníženiu zmluvných cien dodávky elektriny a plynu pre nových zraniteľných odberateľov a nepremietli znížené náklady do cien pre odberateľov. Obdobná situácia prevláda aj v neregulovanej dodávke elektriny a plynu, kde miera aktualizácie zverejnených cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu (nepodliehajúcu cenovej regulácii zo strany úradu) je nedostatočná vo svetle zásadne klesajúcich trhových cien energií v posledných mesiacoch.

Uvedené okolnosti vytvárajú riziká pre neregulovaných odberateľov, ako aj pre kompenzačné energetické schémy štátu z pohľadu zvýšených nákladov na energie pre odberateľov ako aj finančných zdrojov štátu potrebných na kompenzácie. Trh neregulovanej dodávky elektriny a plynu prejavuje známky nedostatočnej motivácie prevažujúcej časti dodávateľov reagovať na aktuálnu situáciu na trhu a stav netransparentnosti a nízkej flexibility

zverejnených cien za dodávku energií môže byť pre nich *de facto* vyhovujúci z pohľadu finančných prínosov.

Úrad dáva regulovanému subjektu do pozornosti, že v rámci svojich kompetencií zverených mu zákonom o regulácii sleduje trh s elektrinou a trh s plynom, mieru otvorenosti trhu s elektrinou a trhu s plynom a úroveň transparentnosti trhu s elektrinou a trhu s plynom, vyhodnocuje dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a na trhu s plynom a predpoklady na mimoriadnu reguláciu a vypracúva odporúčanie na zlepšenie súťažných podmienok na trhu s elektrinou a na trhu s plynom.

Z vyššie uvedených prieskumov trhu s elektrinou a plynom, v rámci ktorých sa úrad zamerail aj na regulovaný subjekt, ako na účastníka trhu s významným podielom na dodávke elektriny a plynu koncovým odberateľom, má úrad za preukázané, že na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu prevládajú nepriaznivé aspekty, ktoré sú spôsobené najmä nedostatočným reflektovaním vývoja trhových cien energií v zverejnených cenníkoch za neregulovanú dodávku elektriny a plynu, pričom možno jednoznačne konštatovať, že na SR prevládajú pomerne vysoké cenové hladiny neregulovanej dodávky elektriny a plynu v porovnaní s cenovými ponukami v okolitých krajinách (CZ, AT, DE). Z prieskumov je ďalej zrejmé nízka úroveň zverejňovania a aktualizácie cenníkov za neregulovanú dodávku. Úrad zároveň v rámci vyhodnocovania dosiahnutej úrovne hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a na trhu s plynom zistil, že trh dodávky elektriny a plynu prejavuje známky zvyšujúcej sa miery koncentrácie trhu vyjadrenej indexom Herfindahl – Hirschman (HHI).

Zámer úradu zaviesť mimoriadnu reguláciu voči regulovanému subjektu vychádzal zo záverov vykonaných prieskumov a podkladov, ktorými disponoval úrad, podľa ktorých v súčasnej trhovej situácii oblasť dostupnosti tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných služieb za primerané a konkurencieschopné ceny nie sú naplnené. Teda vznikla mimoriadna trhová situácia a došlo k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočnej konkurencie medzi dodávateľmi, pričom úradom navrhované opatrenia mimoriadnej regulácie spĺňajú zákonnú požiadavku sledovania cieľa regulácie podľa § 3 ods. 1 zákona o regulácii, a to zabezpečiť dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané a konkurencieschopné ceny, s cieľom ochrany koncového odberateľa.

Úrad uvádza, že zavedením mimoriadnej regulácie sleduje za cieľ zlepšenie situácie na trhu, zníženie koncentrácie a zabezpečenie väčšej konkurencie ponúk.

K argumentom regulovaného subjektu ohľadne výsledkov prieskumov úradu ohľadne zverejňovania cenníkov, úrad uvádza nasledovné.

Úrad v oznámení uviedol, že produkty a ceny dodávky elektriny a plynu pre neregulovaných odberateľov nie sú aktívne ponúkané a u viacerých dodávateľov nie sú vôbec zverejnené, prípadne nie sú priebežne aktualizované napriek zásadným poklesom trhových cien elektriny a plynu od začiatku roku 2023. Úrad uvedené konštatoval na základe záverov vykonaných prieskumov trhu s elektrinou a plynom.

Čo sa týka priamo regulovaného subjektu, z predmetných prieskumov, ktoré vykonal úrad vyplýva, že v období od 01. 01. 2023 do 30. 09. 2023 v nadväznosti na vývoj trhových cien elektriny a plynu nezverejnil cenníky za neregulovanú dodávku elektriny a cenníky za neregulovanú dodávku plynu, teda regulovaný subjekt aj napriek klesajúcemu vývoju trhových cien energií nezverejnil cenník za neregulovanú dodávku plynu a cenník za neregulovanú dodávku elektriny vôbec. Z uvedeného sa dá jednoznačne konštatovať nízka úroveň aktívne ponúkaných cenníkov a ich aktualizácia.

Úrad ďalej uvádza, že dodávatelia nemajú zákonnú povinnosť zverejňovať svoje ceny a cenníky za neregulovanú dodávku elektriny a plynu. Avšak verejne prístupná informácia o aktuálnych cenách a cenových ponukách je bežným trhovým štandardom pri efektívnej súťaži medzi firmami na mnohých trhoch tovarov a služieb. Zverejňovanie cien a cenníkov za neregulovanú dodávku je dôležité pre koncových odberateľov na neregulovanom trhu s energiami, keďže im umožňuje sa dostatočne zorientovať vo výhodnosti ponúkaných produktov a v prípade nespokojnosti s existujúcim dodávateľom mať dostatočnú možnosť výberu. Existencia transparentne zverejnených informácií o cenách a cenníkoch dodávateľov je z pohľadu úradu dôležitým predpokladom pre efektívnu súťaž na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu.

V súčasnosti sú evidentné klesajúce trhové ceny energií, čo vytvára predpoklady na obnovenie efektívneho trhu s energiami a okrem iného aj zníženie rozsahu mimoriadnych opatrení štátu. Efektívna súťaž medzi dodávateľmi by mala umožniť koncovým odberateľom benefitovať z klesajúcich cien energií a podporiť udržateľnosť ich podnikateľských aj nepodnikateľských činností. Trhové ceny elektriny a plynu klesli o viac ako 50% oproti januáru 2023. Pri efektívnej súťaži medzi dodávateľmi sa dá očakávať, že nimi ponúkané ceny a cenníky pre koncových odberateľov by mali zohľadniť tento trend.

Úrad má za to, že súčasná situácia ohľadne zverejňovania cien a cenníkov nie je priaznivá pre koncových neregulovaných odberateľov. Odberatelia by mali mať možnosť urobiť si dostatočný prehľad o aktuálnych cenách na základe verejne dostupných informácií. V prípade záujmu sa môžu dopytovať u konkrétnych dodávateľov na detailnejšie podmienky ponuky, a prípadne si individuálne alebo skupinovo vyjednať lepšiu cenu. Absencia dostatočne širokého prehľadu o aktuálnych cenách vytvára informačnú asymetriu v neprospech koncových odberateľov.

Úrad v súvislosti s uložením opatrenia vo forme povinnosti zverejniť cenník uvádza, že to nie je v rozpore s § 16 ods. 1 zákona o regulácii, podľa ktorého môže úrad prostredníctvom mimoriadne regulácie regulovať ďalšiu činnosť, tovar alebo cenu v sieťových odvetviach okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13 zákona o regulácii. Uložené opatrenie zverejňovať cenník spĺňa uvedenú podmienku. Ustanovenie 16 ods. 5 zákona o regulácii upravuje, že úrad postupuje primerane podľa § 12 až 15. Uvedené ustanovenie neupravuje, akým spôsobom má úrad vykonať mimoriadnu reguláciu. Navyše, keby mal úrad postupovať spôsobom uvedeným regulovaným subjektom, tak by mohol mimoriadne regulovať len postupom podľa § 12 až 15, čo by bolo v zjavnom rozpore s § 16 ods. 1 zákona o regulácii, podľa ktorého úrad môže mimoriadne regulovať ďalšie činnosti, tovary alebo služby okrem tých, ktoré sú uvedené v § 11 a 13.

Regulovaný subjekt vo vyjadrení na viacerých miestach poukázal na konštatovania úradu v súvislosti s kompenzáciami za dodávku elektriny a plynu a uviedol, že postupuje pri výpočte kompenzácií v súlade s nariadeniami vlády a súvisiacimi usmerneniami. Ďalej regulovaný subjekt v nadväznosti na skutočnosti uvedené v oznámení uviedol, že pokiaľ by aj problematickosť dotačných schém bola preukázaná, nemôže byť zákonným dôvodom pre zavedenie mimoriadnej regulácie.

K uvedenému úrad uvádza, že navrhované opatrenia mimoriadnej regulácie spĺňajú zákonnú požiadavku sledovania cieľa regulácie, a to zabezpečiť dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané a konkurencieschopné ceny. Vychádzajúc zo záverov vykonaných prieskumov a predložených podkladov regulovaným subjektom má úrad za to, že v súčasnej trhovej situácii práve oblasť dostupnosti tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných služieb za primerané a konkurencieschopné ceny nie sú naplnené. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že vznikla mimoriadna trhová situácia a došlo k ohrozeniu trhu vplyvom

nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia medzi dodávateľmi. Úrad v oznámení neuviedol, že problematickosť dotačných schém je dôvodom pre zavedenie mimoriadnej situácie. Úrad v oznámení poukázal na ďalšie aspekty, ktoré priamo súvisia s mimoriadnou situáciou na trhu v spojitosti s nedostatočným konkurenčným prostredím.

Úrad dáva regulovanému subjektu opakovane do pozornosti, že jednou z kompetencií úradu zverených mu zákonom o regulácii je aj sledovanie trhu s elektrinou a plynom, miery otvorenosti trhu s elektrinou a plynom a úroveň transparentnosti trhu s elektrinou a plynom, pričom úrad je kompetentný vyhodnocovať dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a plynom.

Ďalej, z úloh a postavenia úradu, ako národného regulačného orgánu pre oblasť regulácie sieťových odvetví, je zrejmé, že úrad v rámci vlastnej činnosti je povinný disponovať, a tiež aj disponuje, informáciami, na základe ktorých je schopný vyhodnocovať dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a plynom, a v nadväznosti na to vypracovať odporúčania na zlepšenie súťažných podmienok na trhu s elektrinou a plynom.

Úrad v rámci prieskumu v septembri 2023 pristúpil aj k vyhodnoteniu dosiahnutej úrovne hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom Herfindahl – Hirschman Index (HHI) - ukazovateľa koncentráciu trhu, ktorý zohľadňuje podiely na trhu jednotlivých konkurenčných firiem. Úrad pravidelne posudzuje postavenie dodávateľov pôsobiacich na trhu dodávky elektriny a plynu v SR. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak HHI je viac ako 0,1, a trh je vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

Záverom uvedeného vyhodnotenia je, že trh dodávky elektriny a plynu prejavuje známky zvyšujúcej sa miery koncentrácie trhu s hodnotou HHI na takmer 0,18 v prípade trhu dodávky elektriny a s hodnotou HHI nad 0,39 v prípade trhu dodávky plynu. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak je hodnota HHI viac ako 0,1, a trh je vysoko koncentrovaný pri hodnote HHI presahujúcej 0,2. Vysoká úroveň koncentrácie trhu dodávky sú indikátormi nedostatočnej konkurencie na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu.

Z uvedeného je zrejmé, že tvrdenia regulovaného subjektu o kompetenciách úradu v súvislosti s vyhodnocovaním stavu súťaže v odvetví energetiky, nie je právne správne.

Ďalej regulovaný subjekt poukázal na absenciu podkladov resp. dôkazov v administratívnom spise, na základe ktorých možno zdôvodniť uplatnenie mimoriadnej regulácie voči regulovanému subjektu. K uvedenému úrad uvádza nasledovné.

Podľa § 32 ods. 2 správneho poriadku podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje nemusí účastník konania a zúčastnená osoba správnomu orgánu preukazovať dokladmi. Doklady vydané správnym orgánom a obsah vlastných evidencií správneho orgánu sa považujú za skutočnosti známe správnomu orgánu z úradnej činnosti, ktoré nemusia účastník konania a zúčastnená osoba správnomu orgánu dokladovať.

Podľa § 34 ods. 6 správneho poriadku skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z úradnej činnosti netreba dokazovať.

Ako už bolo vyššie uvedené, úrad vykonal v priebehu roka 2023 tri prieskumy trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu. Na základe záverov prieskumov dospel úrad k záveru, že došlo k mimoriadnej situácii na trhu s elektrinou a plynom a k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočnej konkurencie medzi dodávateľmi. V rámci vykonaných prieskumov sa úrad zamerlal aj na regulovaný subjekt, ako na účastníka trhu s významným podielom na dodávke elektriny a plynu koncovým odberateľom. Prieskumy, ktoré úrad vykonal v rámci vlastnej činnosti, sú zverejnené na webovom sídle úradu. Úrad zároveň oslovil dodávateľov elektriny a plynu, vrátane regulovaného subjektu, s požiadavkou na predloženie podrobných údajov o objemoch, nákladoch a aplikovaných cenníkoch dodávky elektriny a plynu pre jednotlivé skupiny koncových odberateľov. Uvedené údaje predložené regulovaným subjektom predstavujú podklad nachádzajúci sa v administratívnom spise ku konaniu o mimoriadnej regulácii.

Úrad uvádza, že administratívny spis vedený v konaní o mimoriadnej regulácii obsahuje všetky podklady potrebné k vydaniu rozhodnutia vo veci, pričom zverejnené prieskumy vykonané úradom v rámci jeho vlastnej činnosti v zmysle jeho zákonných kompetencií netreba dokazovať. Rovnako nie je potrebné dokazovať podklady a údaje, ktoré úrad použil pri vykonávaní prieskumov.

V nadväznosti na tvrdenie regulovaného subjektu, že v dôsledku neprístupenia žiadnych podkladov si nemohol plnohodnotne uplatniť právo podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku, úrad uvádza, že v zmysle vyššie uvedeného je zrejmé, že tvrdenie regulovaného subjektu je nesprávne, pričom úrad dodáva, že regulovaný subjekt si mohol uplatniť všetky jeho práva, ktoré mal v danom štádiu konania podľa správneho poriadku priznané.

Úrad zároveň poukazuje na skutočnosť, že v správnom konaní je povinný dodržiavať zákonnú lehotu na vydanie rozhodnutia, a teda aj lehota určená regulovanému subjektu na vyjadrenie sa k podkladom pred vydaním rozhodnutia bola primeraná celkovej lehote na vydanie rozhodnutia vo veci.

K argumentu regulovaného subjektu, že z podkladov v spise nevyplýva, že úrad svoj zámer mimoriadnej regulácie konzultoval s Európskou komisiou, pričom regulovaný subjekt má pochybnosť o pravdivosti konštatovania úradu o naplnení tejto zákonnej podmienky, úrad uvádza nasledovné.

Prerokovanie s Európskou komisiou v zmysle § 16 ods. 1 zákona o regulácii predchádzalo začatiu konania o mimoriadnej regulácii, ktorého je regulovaný subjekt účastníkom konania. Prerokovanie s Európskou komisiou nepredstavuje konanie, ktorého účastníkom by bol regulovaný subjekt.

Podklady z prerokovania s Európskou komisiou nie je súčasťou podkladov nachádzajúcich sa v administratívnom spise č. 6250-2023-BA vedenom úradom v rámci konania o mimoriadnej regulácii, pretože nepredstavuje podklad potrebný k posúdeniu veci a vydaniu rozhodnutia. Úrad zdôrazňuje, že všetky relevantné podklady potrebné k vydaniu rozhodnutia v danej veci sú obsahom administratívneho spisu č. 6250-2023-BA a z týchto podkladov bude úrad vychádzať pri rozhodovaní v konaní o mimoriadnej regulácii, ktorého účastníkom je regulovaný subjekt.

Úrad ďalej k argumentom regulovaného subjektu uvádza, že mimoriadna regulácia nie je v rozpore s právom EÚ. Zavedená mimoriadna regulácia neobmedzuje fungovanie trhu s elektrinou a trhu s plynom. V súčasnej dobe vznikla mimoriadna trhová situácia a došlo k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočnej konkurencie medzi dodávateľmi, pričom úrad má za to, že navrhovaná mimoriadna regulácia spĺňa zákonnú požiadavku sledovania cieľa regulácie podľa § 3 ods. 1 zákona o regulácii.

Úrad ďalej uvádza, že zavedenie mimoriadnej regulácie je potrebné na dosiahnutie účelu regulácie, a teda vo svojej podstate predstavuje kritérium verejného záujmu, pretože slúži na zabezpečenie dostupnosti tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané ceny a v určenej kvalite.

Zároveň úrad uvádza, že regulovaný subjekt tým, že podniká v regulovanej oblasti, je povinný podľa zákona o regulácii ako aj podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov znášať pri svojej podnikateľskej činnosti aj určité obmedzenia. V tomto prípade vykonávať dodávku elektriny v súlade s rozhodnutím úradu o mimoriadnej regulácii, ktoré je vydané v súlade so zákonom o regulácii za účelom dosiahnutia účelu regulácie, teda vo verejnom záujme, čo však neznamená, že ide o porušenie jeho ústavných práv na podnikanie a vlastníctvo majetku alebo princípov právneho štátu. Tento právny názor vyplýva napríklad z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 13/97.

V nadväznosti na argumentáciu regulovaného subjektu, že prezentovaná mimoriadna regulácia je selektívna a diskriminačná, nakoľko vytvára nerovnaké podmienky vo vzťahu k regulovaným subjektom, úrad uvádza nasledovné.

Koncept zákazu diskriminácie predstavuje jednu zo základných zásad práva Európskej únie a zároveň jedno zo základných práv. Zásada nediskriminácie je spojená s chápaním právnej rovnosti, ktorá si vyžaduje, aby sa s podobnými situáciami zaobchádzalo rovnakým spôsobom a s rozdielnymi situáciami sa zaobchádzalo odlišne na základe ich rozdielnosti.

Zavedením mimoriadnej regulácie voči regulovanému subjektu sa uplatňuje postup, v rámci ktorého sa subjekty v odlišnej situácii posudzujú odlišným spôsobom. Kritérium odlišnosti je v tomto prípade dodržané výškou podielu na trhu s elektrinou a na trhu s plynom, ktorý je v prípade regulovaného subjektu významný. Trhový podiel regulovaného subjektu za rok 2022 na trhu s elektrinou pri dodávke elektriny pre odberateľov elektriny, ktorí nemajú uzavretú zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny za cenu regulovanú úradom v rozsahu cca. ████████ % a na trhu s plynom pri dodávke plynu pre odberateľov elektriny, ktorí nemajú uzavretú zmluvu o dodávke plynu alebo zmluvu o združenej dodávke plynu za cenu regulovanú úradom v rozsahu cca. ████████ %.

Úrad zdôrazňuje, že aplikácia odlišného režimu v energetike pre subjekty, ktoré sa líšia svojou veľkosťou, prípadne veľkosťou svojho portfólia, nie je neobvyklá. Uvedené platí napr. pri prevádzkovateľoch distribučných sústav, kde je rozlišovacie kritérium pre miestnu a regionálnu distribučnú sústavu počet odberných miest. Taktiež zaradenie podnikateľov medzi zraniteľných odberateľov elektriny/plynu s právom na regulovanú cenu sa riadi veľkosťou odberu, a tak podniky, ktoré vykonávajú rovnakú činnosť, môžu mať zásadne rozdielne postavenie z pohľadu cenovej regulácie. Rovnako je ustanovený rozličný režim povinností vertikálne integrovaných podnikov, ktoré sa líšia podľa počtu ich odberných miest. Tiež možno spomenúť odlišné právne režimy, ktoré sa vzťahujú na výrobcov elektriny v závislosti od ich veľkosti, resp. inštalovaného výkonu zariadení na výrobu elektriny.

Úrad dodáva, že z uvedených dôvodov neexistuje legitímny dôvod pre spochybňovanie delenia dodávateľov na účely mimoriadnej regulácie v závislosti od veľkosti ich portfólia a dopadu na trh.

Regulovaný subjekt vo vyjadrení uviedol, že nie je naplnený predpoklad pre zavedenie mimoriadnej regulácie, a to vznik mimoriadnej trhovej situácie, keďže aktuálnu trhovú situáciu nemožno označiť za mimoriadnu. Taktiež podľa názoru regulovaného subjektu nebol naplnený

ani predpoklad ohrozenia trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia. K uvedenému úrad uvádza nasledovné.

V súčasnosti sú evidentné klesajúce trhové ceny energií, čo vytvára predpoklady na obnovenie efektívneho trhu s energiami. Efektívna súťaž medzi dodávateľmi by mala umožniť koncovým odberateľom benefitovať z klesajúcich cien energií a podporiť udržateľnosť ich podnikateľských a nepodnikateľských činností. Trhové ceny elektriny a plynu klesli o viac ako 50% oproti januáru 2023. Pri efektívnej súťaži medzi dodávateľmi sa dá očakávať, že nimi ponúkané ceny a cenníky pre koncových odberateľov by mali zohľadniť tento trend. Avšak aj napriek uvedenému z výsledkov prieskumu trhu vykonaného v septembri 2023 vyplýva, že v porovnaní s prieskumom trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu vykonanom v máji 2023 nedošlo k zlepšeniu v stave zverejňovania cien a cenníkov za neregulovanú dodávku elektriny a plynu, nedošlo k zlepšeniu v stave aktualizácie zverejnených cien a cenníkov, zverejnené ceny najmä veľkých dodávateľov v nedostatočnej miere zohľadňujú pokles trhových cien elektriny a plynu v priebehu 2023, nedošlo k zlepšeniu výhodnosti cenových ponúk v SR v porovnaní s okolitými krajinami (CZ, DE, AT). Navyše vysoká úroveň koncentrácie trhu dodávky a pomerne vysoké predpokladané obchodné marže niektorých dodávateľov sú podľa názoru úradu indikátormi nedostatočnej konkurencie na trhu neregulovanej dodávky elektriny a plynu, s potenciálnymi negatívnymi vplyvmi a dopadmi na odberateľov, t. j. podnikateľské aj nepodnikateľské subjekty, vo forme neprímerane vysokých cien za neregulovanú dodávku elektriny a plynu.

Úrad má na základe podkladov, ktorými disponuje, za preukázané, že v súčasnej trhovej situácii oblasť dostupnosti tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných služieb za primerané a konkurencieschopné ceny nie sú naplnené. Teda vznikla mimoriadna trhová situácia a došlo k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočnej konkurencie medzi dodávateľmi, pričom úradom navrhovaná mimoriadna regulácia spĺňa zákonnú požiadavku sledovania cieľa regulácie podľa § 3 ods. 1 zákona o regulácii, a to zabezpečiť dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané a konkurencieschopné ceny, s cieľom ochrany koncového odberateľa.

Z uvedených dôvodov úrad zavádza mimoriadnu reguláciu pre dodávku elektriny a plynu, a to povinnosti pre regulovaný subjekt uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Úrad uvádza, že po opätovnom preskúmaní podkladov k rozhodnutiu ako aj v nadväznosti na argumentáciu regulovaného subjektu, oproti oznámeniu pristúpil k zúženiu povinností ustanovených vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Úrad uvádza, že zavedením mimoriadnej regulácie sleduje za cieľ zlepšenie situácie na trhu, zníženie koncentrácie a zabezpečenie väčšej konkurencie ponúk, pričom zároveň dodáva, že pristúpil k zavedeniu mimoriadnej regulácie voči regulovanému subjektu s ohľadom na jeho významný podiel na trhu dodávky elektriny koncovým odberateľom. Vzhľadom na trhový podiel regulovaného subjektu za rok 2022 na trhu s elektrinou pri dodávke elektriny pre odberateľov elektriny, ktorí nemajú uzavretú zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny za cenu regulovanú úradom v rozsahu cca. ██████ %, možný vplyv regulovaného subjektu na zlepšenie situácie na trhu s elektrinou, zníženie koncentrácie a zabezpečenie väčšej konkurencie ponúk, možno považovať za významný.

Pri mimoriadnej regulácii sa primerane postupuje podľa § 12 až 15 zákona o regulácii.

Úrad uvádza, že opatrenia mimoriadnej regulácie spĺňajú zákonnú požiadavku sledovania cieľa regulácie, a to zabezpečiť dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností

za primerané a konkurencieschopné ceny. Vychádzajúc zo záverov vykonaných prieskumov a predložených podkladov regulovaným subjektom má úrad za to, že v súčasnej trhovej situácii práve oblasť dostupnosti tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných služieb za primerané a konkurencieschopné ceny nie sú naplnené. Na tomto mieste je potrebné doplniť, že regulovanou činnosťou treba rozumieť v kontexte opatrení mimoriadnej regulácie činnosť dodávky elektriny a dodávky plynu, ktorá je vecne regulovaná úradom, nakoľko úrad vykonáva vecnú reguláciu vo forme rozhodovania o vydaní, zmene a zrušení povolenia na dodávku elektriny podľa § 6 ods. 3 zákona o energetike.

Úrad uvádza, že identifikované opatrenia mimoriadnej regulácie boli v súlade s § 16 ods. 1 poslednej vety zákona o regulácii prerokované s Európskou komisiou.

Úrad zámer vykonať mimoriadnu reguláciu podľa § 16 zákona o regulácii konzultoval aj s Protimonopolným úradom SR s cieľom predchádzania iných foriem nedovoleného obmedzovania súťaže v zmysle § 6 zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení iných zákonov.

Úrad uvádza, že rozhodnutie obsahuje všetky zákonné náležitosti, uvádza dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých úrad svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa týka tak skutkovej ako i právnej stránky rozhodnutia. Úrad má za to, že vychádzal zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Vydané rozhodnutie obsahuje všetky predpísané náležitosti, t. j. obsahové a formálne náležitosti ustanovené v § 47 správneho poriadku a samotný výrok rozhodnutia je formulovaný presne, určito a zrozumiteľne.

Úrad pri výkone svojej pôsobnosti postupuje nezávisle a nestranne a koná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky a legislatívou EÚ. Úrad v konaní o mimoriadnej regulácii postupoval spôsobom a v rozsahu, ktorý mu ustanovuje platná právna úprava.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie. Odvolanie treba podať na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, odbor regulácie plynárenstva a obchodu s elektrinou a plynom, a to v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia. Odvolanie v konaní o mimoriadnej regulácii nemá odkladný účinok. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Richard Ružička
riaditeľ odboru regulácie plynárenstva
a obchodu s elektrinou a plynom

Rozhodnutie sa doručí:

ZSE Energia, a. s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava

██████████ Poznámka: Nezverejnené údaje sú predmetom obchodného tajomstva.